

IJlster Alf is het meest bekende fokkerijproduct uit de stal van Johan en Hylke van der Gaast. Jaarlijks leveren ze ruim 15 stieren aan de KI vanuit hun productieve veestapel. Fokkerij, maar zeker ook voeding dragen bij aan een rollend jaargemiddelde van ruim 10.000 kg melk.

Johan en Hylke van der Gaast: 'Al die CVM-positieve dieren waren wel een echt dieptepunt'

uit Lucky Jonkvrouw, maar ook Massia 2, een 86 punten Lightningdochter uit Massia 13. De oude Massia 13 werd gefokt door Hans Offenbergh in Toldijk en kwam via een omweg bij Van der Gaast terecht. Ze probeerden haar te spoelen, maar Massia 2, een zwarte Lightningvaars, was daarvan het enige blijvende resultaat. Massia 2 heeft inmiddels wel vijf vaarskalveren voortgebracht, waaronder Massia 5. Deze dochter van Ja-Bob Jordan roemt Hylke tijdens zijn ronde door de stal om

IJlster Holsteins. Toen we de stalnaam net hadden, kreeg ik, vanwege de Nederlandse naam, de vraag of we naar de stad verhuisd waren. Wij wilden ook liever de Friese vertaling "Drylster", maar die naam was al vergeven.' Johan van der Gaast (66) uit IJlst verklaart het prefix van de veestapel, die tijdens de indexdraai van februari in de hogere regionen te vinden was, dankzij IJlster Alf.

Van der Gaast fokte deze Jockozoon uit Cashdochter EC Alie. Alf noteerde 119 euro DPS, maar de exterieurcijfers ontbreken nog. 'Alf geeft van die boerenkoeien, een beetje rond', vertelt Johans zoon Hylke (39). 'In onze veestapel tref je ook niet van die showkoeien.' Het klinkt nuchter, maar de manier waarop de veehouders afwisselend de bijna 80 melkkoeien beschrijven en bediscussieren verdraagt de passie voor fokkerij.

De stier Addison komt regelmatig over tafel, meestal gerelateerd aan de inmiddels tweedekalfskoe Champagne, die Van der Gaast in Duitsland kocht. Hylke: 'Dat is een Addison uit de Amerikaanse koe

Whittier-Farms Emery Cin. We hebben op een veiling lang op haar doorgeboden. Uiteindelijk kostte ze 7700 euro exclusief.' Johan: 'We werden voor gek verklaard zo'n late Addison te kopen. Uiteindelijk bleek de belangstelling voor haar embryo's zo groot dat ze afbetaald was voordat ze zelf kalste.'

Massia als stiermoeder

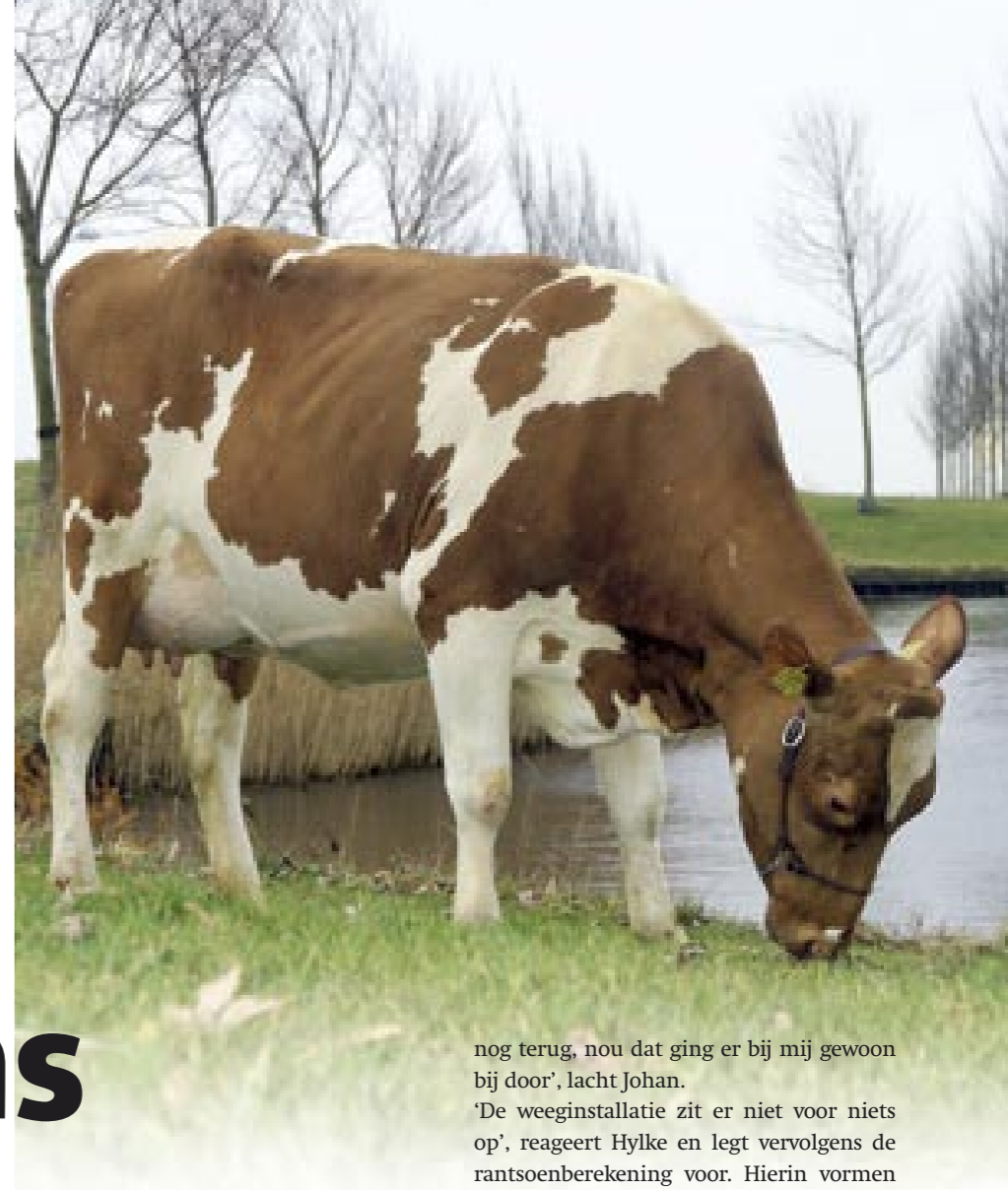
Jaarlijks vertrekken 15 tot 20 stieren richting de KI-organisaties. Champagne staat bovenaan het overzicht met acht stiermoeders, dat Hylke van der Gaast opstelde. Onder de overige dieren bevindt zich onder meer Janiek, een 85 punten Forbiddentelg

IJlster Massia 5 (v. Ja-Bob Jordan)
Eerste controle: 38 kg 4,30 3,69

haar bijna foutloze exterieur vanwege haar mooie kruisvorm, de lengte en haar goede klauwen.

Bij het selecteren van stieren voor spoelingen kijkt Van der Gaast vooral naar de vaderlijn. 'We beslissen meestal zelf wat we gebruiken. Amerikaanse stieren kunnen soms zo laag zijn in de gehalten. Op aanvraag willen we best wat water bij de wijn doen, maar het risico is dat we zelf met de vaarsen blijven zitten die lage gehalten hebben', licht Hylke toe.

Geen concessie wordt gedaan op het gebruik van enkel CVM-negatieve stieren. Enkele jaren geleden werden op het bedrijf van familie Van der Gaast een jaar lang bijna alleen maar CVM-positieve stierkalveren geboren. Veel koeien bleken drager, waardoor ze voor de fokkerij uitgespeeld waren en veel nieuwe CVM-vrije dieren aangekocht werden. Johan van der Gaast: 'In fokkerij krijg je met ups en downs te maken, maar al die CVM-positieve

nog terug, nou dat ging er bij mij gewoon bij door', lacht Johan.

'De weeginstallatie zit er niet voor niets op', reageert Hylke en legt vervolgens de rantsoenberekening voor. Hierin vormen graskuil, mais, bierbostel, aardappelvezel, grasbrok, raap-sojamengsel en hooi de hoofdmoot. Aanvullend gaan er mineralen, krijt en gist door het mengsel. Aan het begin van de lactatie krijgen de dieren via de krachtvoerautomaat maximaal 4 kilo startbrok, aangevuld met een standaardbrok tot maximaal 9,5 kilogram per koe.

'Door heel precies te voeren houden we zowel de melkproductie als het ureum constant. Dat schommelt door het jaar heen tussen 17 en 20. Onder de 17 willen we niet komen, dan zie je de oudmelkte koeien direct onderuitgaan', verklaart Hylke. Hij benadrukt dat er voldoende energie in het rantsoen moet zitten om het eiwit volledig te benutten. 'Daarom zijn we een aantal jaren geleden Diamond V gaan gebruiken; die gisten zorgen voor een goede benutting van wat je erin stopt. De mest van de koeien is verbeterd, we komen geen pitjes meer tegen. En – het is lastig te verklaren – onze koeien eten minder dan de voerleverancier berekent. Dan moet de benutting toch goed zijn.'

Christel van Raay

Fokken op balans

Johan en Hylke van der Gaast: 'In onze veestapel tref je geen showkoeien'

tieve dieren waren wel een echt dieptepunt. We willen nu geen risico meer lopen met CVM-dragers. Dat is af en toe wel jammer, als je bijvoorbeeld eiwitvererver Lucifer daardoor niet kunt gebruiken.'

De meest recente spoelstieren zijn: Toy-Story, Buckeye, Damion, Lichtblick, Mr Sam en Jefferson. Op het onderend van de veestapel wordt een deel van de embryo's ingezet. Het middensegment van de koeien krijgt Lightning, Judge, Lucky Mike, O Man, Classic, Canvas of Mascol als partner. 'We willen in ieder geval productie onder de koeien met voldoende exterieur', vertelt Hylke. 'De veestapel moet breedte hebben en een mooie balans. Daarmee krijg je duurzame koeien. Een dier kan wel goede benen hebben, maar als het kruis er slecht in zit, heb je nog geen duurzaamheid.'

Champagne (v. Addison), 86 punten
Prod.: 2.04 305 11.630 4,05 3,47 LW 134

Hylke houdt een gedreven relaas, waarbij Johan af en toe instemmend knikt. 'Eigenlijk moet de draaier gewoon goed centraal zitten. Het is zo jammer dat zoiets niet gescoord wordt. Lightning vererft bijvoorbeeld een goede draaierplaatsing, terwijl hij voor kruisligging 98 scoort. Zijn dochters zijn spijkerhard en passen daarmee ook goed bij onze melkrobot.'

Gist voor rantsoenbenutting

Het automatisch melksysteem is sinds drie jaar in gebruik bij Van der Gaast. De laatste 305-dagenproductie van 78 melkkoeien was gemiddeld 10.315 kg melk met 4,18% vet en 3,45% eiwit bij een gemiddelde leeftijd van 3.08. Het rantsoen krijgen de dieren voorgedraaid met een voermengwagen.

Vragen over de samenstelling van het rantsoen schuift Johan van der Gaast direct door naar zijn zoon: 'Hij is zo precies. Bij het laden brengt hij vijf kilo te veel

